

EKLEZIOLÓGIA SVÄTÉHO IRINEJA LYONSKÉHO

(recenzia)

/KUZMYK Vasyľ, Gorlice 2012, 75 s., ISBN 978-83-63055-04-2/

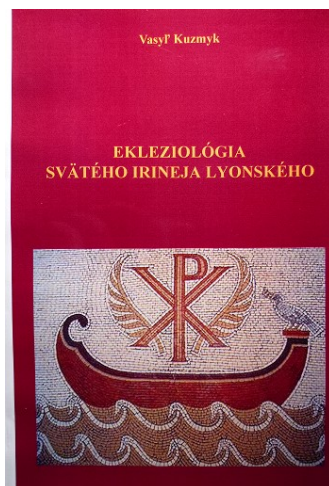
Zuzana REPKOVÁ, doctorand, Orthodox Theological Faculty, University of Presov in Presov, Masarykova 15, 080 01 Presov, Slovakia, zuzana.repkova@smail.unipo.sk, 00421517724729

Najnovšia publikácia Mgr. Vasyľa Kuzmyka, PhD. – pravoslávneho duchovného, teológa a pedagóga Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove, nás privádza do 2. storočia n.l. kvôli tomu, aby sme v nej mohli nájsť odpovede na mnohé aktuálne otázky týkajúce sa súčasnej veľmi intenzívnej snahy o jednotu kresťanov vo svete.

Samotná monografia je členená do niekoľkých nadväzujúcich kapitol, v ktorých autor predstavuje jednak osobnosť významného cirkevného spisovateľa 2. storočia – Irineja Lyonského, jeho misijnú i literárnu činnosť a následne predostrie snahu objasniť učenie sv. Irineja o Cirkvi, a to na základe jeho najvýznamnejšieho spisu. Ide o dielo *Odhalenie a vyvrátenie falošného učenia*, známe tiež pod názvom *Proti herézam*, ktoré je obsahovo najväčšie a zachovalo sa dodnes.

Sv Irinej, pôvodom Grék, získal úplné svetské vzdelanie a to cirkevné spoznal aj ako žiak sv. Polykarpa zo Smyrny. Žil v dobe apoštolských mužov, vďaka čomu je u neho tak citeľný apoštolský duch a tiež citlivá téma Cirkvi ako živého spoločenstva veriacich vo Svätom Duchu a v pravde. Vníma Cirkev ako bohoľudský organizmus Isusa Christa, z ktorého sa svetlo pravdy vylieva rovnako na všetkých tých, ktorí sú s Ním zjednotení prostredníctvom Svätého Ducha. Ako dospelý pôsobil v Lyone (Gália) najprv ako presbyter, neskôr ako biskup, po celý čas ako neoblomný no umiernený obranca čistoty cirkevného učenia. Možno ho považovať za prvého systematického teológa v dejinách kresťanstva.

Učenie Irineja Lyonského je prínosom v kontexte problematiky vzťahu ekleziológie k tendenciám prísneho judaistického nacionalizmu a zvykom pohanského sveta, do ktorých kresťanstvo vstúpilo. No najvýraznejšie bolo nebezpečenstvo zo strany gnosticizmu – elementu, kvôli ktorému musela Christova

Cirkev sama jasne definovať podstatu svojej existencie, vyjadriť vlastnú duchovnú skúsenosť a ustanoviť princípy apoštolskej postupnosti.

Práve v polemike s gnosticizmom vyvstala pre Cirkev úloha, charakterizovať svoj vzťah k prameňom vierouky. Evanjelium je sv. Irinejom prezentované ako základ a stĺp kresťanskej viery. Kvôli mylným gnostickým výkladom a na ochranu učenia Cirkvi sa snaží ustanoviť princípy cirkevnej exegézy Svätého Písma. V čase, keď ešte nebol ustanovený kánon svätého Písma Nového Zákona sv. Irinej, ako biblický teológ, odvoláva sa práve na neskôr uznané štyri Evanjeliá.

Hodnotné sú kapitoly, v ktorých autor podal vysvetlenie základných vlastností Cirkvi (podľa 9. článku Symbolu viery) z pohľadu ekleziológie sv. Irineja Lyonského, odvolávaním sa na už spomínaný spis *Proti herézam*.

Autor v monografii uvádza, že každý smer gnosticizmu, ktorý sa oddelil od Cirkvi, vytvoril si „cirkev“ vlastnú a presviedčal o jej pravosti. To vyvolávalo množstvo otázok, napríklad: Ako môže Cirkev garantovať svoju pravdu? Ako môže veriaci odlíšiť klamstvo od pravdy? Na viacerých miestach sa autor v monografii dotýka účasti sv. Irineja v spore o slávení Paschy. Taktiež podáva argumenty, ktorými vyvracia mylné odvolávanie sa rímsko-katolíckych teológov na učenie sv. Irineja o všeobecnosti Cirkvi, ktorými obhajujú primát rímskeho biskupa.

Boj Cirkvi s herézami o zachovanie svojho pravdivého učenia v 2. storočí môže až nápadne pripomínať boj, ktorý zvädza Christova Cirkev - ochrankyňa pravdy a čistoty - aj v súčasnosti. V dobe, keď sa každý deň objaví nová sekta či nový „spasiteľ“; veriaci ani vo vnútri Cirkvi nevidí jednotu v slávení Paschy; nemôže si byť istý, čo sa ukrýva pod priateľsky vyzerajúcim rúškom ekumenizmu. Práve v týchto otázkach môže ponúknuť odpovede učenie sv. Irineja, ktoré sa javí veľmi rozsiahle.

Monografia pôsobí ako úvod do ekleziológie sv. Irineja Lyonského. Je dobrým podnetom a inšpiráciou pre hlbšie štúdium spisov tohto významného obhajcu čistoty učenia Cirkvi.